

UZAKTAN EĞİTİM VE UZAKTAN EĞİTİM TEKNOLOJİSİNİN ÖĞRENEN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

*Murat TUNCER

*Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri A.B.D. – ELAZIĞ

ÖZET

Uzaktan eğitim öğrencilerin bireysel olarak yerleşik bulunduğu ortamda eğitilmesi olarak tanımlanabilir. Uzaktan eğitim programları yoluyla yetişkinlerin ikinci bir eğitim kapsamına alınması, zaman bakımından dezavantajlı durumda bulunanların ve öğrenme ortam ve imkanlarına uzaklık nedeniyle formal eğitime dahil olamayanların eğitilmesi veya bilgilerinin geliştirilmesi mümkün kılınmaya çalışılmaktadır. Uzaktan eğitimin bu üstünlükleri geleneksel eğitime alternatif olabileceğini düşündürmektedir. Buna karşın Uzaktan eğitimin geleneksel eğitime alternatif olabilmesi sadece metodolojik ve teknolojik boyutla ilgili değildir. Bu kapsamda öğrenenin öğrenme esnasındaki psikolojik ve sosyal durumuna da bakmak gerekecektir. Bu araştırma uzaktan eğitimin öğrenen sağlığı üzerindeki etkilerine değinmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Teknoloji, Sağlık

DISTANCE EDUCATION AND THE EFFECTS OF DISTANCE EDUCATION TECHNOLOGY ON THE LEARNER'S HEALTH ABSTRACT

Distance education can be defined as training the individual in his/her own place. Through the distance education programmes, we try to provide the adults and those who are in an disadvantaged position in time wise and those who don't have the formal teaching situations and possibilities due to the distance with a second education opportunity. These advantages of distance education seem to be an alternative to the traditional education. However, being an alternative for the distance education does not only concern about methodologic end technologic side. In this sense, we should the psychological and social situation of the learner into consideration during the teaching period. This study is important since it deals with the effects of the distance education on the learner's health.

Keywords: Distance Learning, Technology, Health

1.GİRİŞ

Online (uzaktan) eğitim; öğrenme ve öğretimin internet yoluyla dağıtılmasıdır. Eğitimde internet kullanımı başka terimlerle de ifade edilmektedir (Paulsen, 2003). Bunlar; Sanal öğrenme, internet tabanlı eğitim, Web tabanlı eğitim ve bilgisayarlı iletişim yoluyla sunulan eğitimidir. Bundan başka Avustralya'da "dış" veya "kampus dışı çalışma" olarak adlandırılmıştır.

İnternet öğretim materyalinin öğrencilere aktarıldığı önemli ve oldukça yetenekli bir yapı olarak kabul edilmektedir (Robinson ve Ikeda, 2002). Yeni eğitim araçlarının geliştirildiği, deneyimlerin yapılandırıldığı ve gelişmiş modellerin kullanılabilirdiği bir alandır.

Geçen on yılda öğretimde bilgisayarların kullanılması çok geniş bir alana yayılmıştır. Bu süreçte bilgisayarın öğrenmede kullanılabilir nitelikleri daha da geliştirilmiş, kullanıcıların özgürce çalışabildikleri bir öğrenme kültürü meydana gelmiştir (Vesel, 2005). Bununla birlikte bu yeni öğrenme biçimi öğrencileri öğretmen merkezinden kurtarmıştır.

Eğitimde internet kullanımı fikri giderek daha da çok kabul görmektedir. Bu eğilime neden olan en

önemli gerekçeler ise, eğitimin otomatikleştirilmesi ve öğretim elemanları ile öğrenciler arasında kopan iletişimi yeniden canlandırması gereğidir (Robinson ve Ikeda, 2002).

İnternetin eğitim kurumlarında kullanılmasıyla eğitim ve öğretim faaliyetleri okul dışında da yürütülebilir hale gelmiştir. Bu süreçte yükseköğretimde sanal üniversiteler ortaya çıkmıştır. Sanal üniversite üyelerin birbirleriyle doğrudan ilişki kurdukları, esinlendikleri entelektüel bir çevrenin yaratılmasıyla varolmuştur (Robinson ve Ikeda, 2002). Sanal üniversitelerin geleceği kültür, teknoloji ve yenileşmenin boyutlarıyla birlikte düşünülmektedir.

Avrupa'daki bir çok üniversite öğretim uygulamalarında interneti kullanmaktadır. Online uygulamalar daha ziyade açık üniversiteler yoluyla yürütülmektedir (Dumort, 2003). Ulusal açık üniversiteler 1970'den beri beş ülkede kurulmuştur. Bunlar: Almanya (Fern Universität), Hollanda (Open Universiteit), Portekiz (Universidade Aberta), İspanya (Universidad Nacional de Educacion a Distancia) ve İngiltere'deki (Open University)'dir. AB'nin diğer ülkelerindeki açık ve uzaktan öğrenme, doğrudan

üniversitelerin bünyelerindeki organlar veya network sistemleriyle yürütülmektedir (Örneğin: İtalya'daki Consorzio Nettuno veya Finlandiya'daki sanal açık üniversite (Finnish University Network (FUNET))).

2.UZAKTAN EĞİTİME (ONLINE EĞİTİM) GEÇİŞ

Günümüzdeki eğitim ve öğretim gereksinimleri sürekli değişmektedir. Bu değişimin temel nedenler ise şunlardır (Vesel, 2005);

- Öğretim masraflarının artması
- Becerilerin sürekli olarak yenilenmesine ihtiyaç duyulması
- Ürünlerin yaşam ömrünün kısalması

Bu değime paralel olarak eğitim kurumları da üç temel işleme göre yapılandırılmıştır. Bunlar;

- **Öğrenme & Çalışma & Alıştırma:** Öğrenenler arasındaki tek veya çift yönlü iletişim, beceriler ve genel yetenek düşüncesini yayma
- **Danışmanlık:** Problemlere somut çözümler sunma, pratiklerde teorik altyapıyı kabullenme
- **Yayımlama:** Yeni fikirlere yol açmak, içeriği zenginleştirmek, finansmanın nasıl sağlanacağını yanıtlamak, diğer meslektaşlarla iletişim

Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla özellikle yükseköğretim kurumları ansiklopedik bilgi kaynaklarından kurtulmuşlardır. Online bilgi erişimi üniversitelerin toplumsal değişim rollerini gerçekleştirmelerinde oldukça önem kazanmıştır. Online eğitimle neler başarılabilir sorusunun cevabı aşağıdaki başlıklarda verilmiştir (Vesel, 2005).

- Eğitim herkes için planlanabilir, eğitim ücretler azalır ve kalite gelişir
- Öğretim biçimi değişerek piyasa odaklı hale gelir
- Öğrenmenin yeni biçimleri kullanılır (Yeni eğitim materyalleri v.b)
- Öğrenme bireyselleştirilir (Bireysel çalışma planıyla bire-bir öğrenme yaklaşımı benimsenir)

Bilgisayar destekli iletişim ve benzer tekniklerin uzaktan eğitimde kullanılabilmesiyle dünyanın pek çok yerinde açık üniversiteler kurulmaya başlanmıştır.

3. UZAKTAN EĞİTİM HİZMETİ VEREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI (AÇIK ÜNİVERSİTELER)

Açık üniversite 1969 yılının başlarından itibaren dünyanın en büyük uzaktan eğitim kurumları olmuşlardır (Morris ve Naughton, 1999). Açık üniversiteleri talep edenler yetişkinlerdir. Yaşam boyu öğrenme bu yetişkinlerin açık üniversitelerden yararlanmalarına olanak sağlamaktadır. Günümüze dijital yenileşme ile gelen bilgisayar destekli iletişimin farklı türleri yeni öğrenme biçimleri sunarak öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

Açık üniversiteler çoklu iletişim araçları ve uzaktan öğrenme tekniklerini kullanarak çok geniş tabanlı modüler kurslar yoluyla üniversite düzeyinde eğitim vermektedirler. Bir açık üniversite kursu, akademisyenler, yazılım mühendisleri, işitsel ve görsel yapımcılar, tasarımcılar ve diğer destekleyici personelin oluşturduğu çoklu disiplinlerin bir arada çalıştığı bir takım çalışması ile yürütülebilmektedir (Morris ve Naughton, 1999). Her adıma yoğunlaşarak öğretme materyalinin kalitesinin artırılması sağlanmaya çalışılmaktadır. Açık üniversiteler yoluyla sunulan kursların amaçları şunlardır ;

- Teknolojik konuların yazınsal analizleri yoluyla genel becerileri geliştirmek
- Bilimsel teknolojik prensipleri ve gerekli konu takımlarını öğretmek
- Öğrencilerin kendi öğrenme yeteneklerine ilişkin özgüvenlerini arttırmak, okuma ve iletişim becerileri kazandırmak
- Sistemlerin ve tasarımın modellemesinde pratik tecrübeler kazandırmak

Uzaktan eğitimin geleneksel eğitime alternatif olabilmesi sadece metodolojik ve teknolojik boyutla ilgili değildir. Bu geçiş sürecinde nitelikli çalışmaların desteklenmesi, araştırmalar için teşvik edici sosyal ve mali politikalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gereksinimden hareket eden Avrupa Birliği gibi kurumlar çeşitli çalışmalar yürütmektedirler. Bu çalışmalardan dikkati çeken Avrupa Birliği'nin bu alandaki Minerva programıdır.

4. MİNİNERVA PROGRAMI

AB uzaktan eğitim faaliyetlerini minerva programı kapsamında yürütmektedir. Minerva eylemi eğitimdeki bilgi ve iletişim teknolojileri ile açık ve uzaktan eğitim (ODL: Open and Distance Learning-Açık ve Uzaktan Eğitim) alanlarında Avrupa işbirliğini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu eylemin üç temel amacı vardır (European Union, 2000).

- Eğitim için ICT (Internet and Communication Technology-İnternet ve İletişim Teknolojisi) ve ODL'nin eğitimsel amaçlar doğrultusunda öğretmenler, öğrenenler, karar vericiler (İdari organlar v.b.) ve halk arasında bu amaçların daha iyi anlaşılması ve bilgiye erişimde bu teknolojilerin kullanılmasının sağlanması

- Multimedia tabanlı eğitim ürünleri, eğitim servisleri ve ICT'nin geliştirilmesinde pedagojik gereklere dikkate alınması

- Bu alandaki iyi pratikleri ve sonuçları, eğitimsel olanakları ve metotları geliştirmek

Minerva 6 Mayıs 1996'da eğitimsel multimedia yazılımları ile ilişkilendirilerek Konseyin bu alandaki önemli bir enstrümanı haline almıştır. Minerva programı kapsamında değişik projeler desteklenmektedir. Projelerin bir bölümü eğitimsel kaynaklar ve yenilikçi metotların desteklenmesi konusunda hazırlanır. Bu noktalardan hareketle minerva

programını aşağıdaki şekilde sınıflandırabiliriz (European Union, 2000).

1. Yeniliklerin Kavranması: Bu alandaki Avrupa işbirlikleri şu kategorileri kapsar.

➤ Öğretim yöntemlerinde ICT'nin kullanılması (özel eğitimsel ihtiyaçlarla birlikte öğrenme, geliştirilmiş simülasyon paketleri v.b.)

➤ ODL konusu ile ilişkili bilgilerin öğretim çevrelerine dağıtımı (Yönelimler, Akreditasyon v.b.)

➤ İşbirlikli öğrenme ve diğer pedagojik yaklaşımlar öğrenciler ile öğretmen ve veliler arasındaki iletişimi desteklemek

➤ Öğrenme içeriklerine kültürel ve dilsel farklılıkların ilgili fiziki ve sanal hareketlilikle işlemek

➤ Öğrenenlerin tutum ve profillerini analiz ederek cinsiyet farklılıklarına önem vermek.

2. Eğitimsel kaynaklar ve yeni metotların test edilmesi, geliştirilmesi ve tasarlanması: Bu kapsamda,

➤ Avrupa düzeyinde halk/birey işbirliğini kapsayan eğitimsel materyallerin işbirlikli tasarımı için yenilikçi metodolojiler

➤ İnternet ve diğer kitle iletişim araçları ile bilgi kaynaklarının kullanımında stratejik eğitimsel yaklaşımlar

➤ Ulusal ve bölgesel düzeyde onaylanan yenilikçi yaklaşımlar ve bu yaklaşımların uyum şartları gibi konularda çalışmalar yürütülmektedir.

3. Erişim ve dağıtımın desteklenmesi kapsamında,

➤ Evrensel konularda öğretmenler ve yöneticilere yönelik olarak bilgiye erişimi sağlayacak destek hizmetleri

➤ Eğitimsel multimedia ürünleri ve İnternet tabanlı hizmetlerle bilgiye erişim, bu ürünler ve hizmetlerin farklı içeriklerine yönelik mevcut yaklaşımlar

➤ Eğitim içeriklerinde kullanılabilir bilgi kaynaklarının tanımlanması için kriter ve kalite saptama metotları v.b. başlıklar altında çalışmalar yapılmaktadır.

4. Eğitimde ICT'nin kullanımı ve ODL ile ilgili deneyim ve fikirlerin değişimini destekleyen eylemler

➤ Ticari disiplinler ve/veya müfredat programlarına entegre edilecek network kaynakları ile yürütülen tartışma platformları

➤ Kalite belgelendirme, hizmet modelleri ve piyasa fırsatları gibi konularda uzaktan eğitim alanındaki network uzmanlığı

Avrupa Konseyi 2000 yılında Lizbon'da belirlenen hedeflere ulaşmak için beş somut amaç belirlenmiştir. Bu beş amaç Avrupa boyutunda 10 yıllık bir çalışmanın temellerini atmıştır. Bu beş boyut şunlardır (Ulusal Ajans, 2001);

1. Avrupa'da Öğrenmenin Standardını Yükseltme: Rekabetçi ve dinamik bir toplum yaratılması amacıyla yurttaşların bilgi ve becerilerinin öğretim standartları yoluyla geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda ;

➤ Öğretmenler ve eğitimciler için eğitim iyileştirilecek,

➤ Okuryazarlık ve sayısal yeteneğin artırılması: Bilgi ve iletişim teknolojileri istihdam şartlarını değiştirerek mevcut işlerin sayısını azaltmaktadır.

2. Öğrenmeye Erişimi Yaşamın Her Evresinde Kolaylaştırma ve Yaygınlaştırma: Demografik piramitteki değişim yaşlı insanların işgücüne katılımını zorunlu kılmaktadır. Bu ise yaşlı nüfusun eğitilmesi ile mümkün olacaktır.

3. Bilgi Toplumu İçin Temel Becerilerin Tanımlanması: Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı süratle geçilmeli, okullar donatılmalı, öğretmenler eğitilmeli, bilgi ağları oluşturulmalı ve kaynaklar iyileştirilmelidir.

4. Öğretim ve Eğitimi Yerel Çevreye, Avrupa'ya ve Dünya'ya Açma: Eğitimi yaygınlaştırma bir bakıma küresel ekonomiyi göğüslemeyi mümkün kılacaktır. Bu bağlamda dil öğretimi geliştirilmeli, hareketlilik ve değişimler artırılmalıdır.

5. Kaynakları En İyi Şekilde Kullanma: Bütün üye devletlerin insan kaynakları harcamalarını arttırmasına rağmen bütçeler daralmaktadır.

Gerek özel ve gerekse resmi kurumlar yürüttükleri uzaktan eğitim faaliyetleri nedeniyle AB tarafından desteklenmektedirler. Sağlanan desteklerin bir bölümü uzaktan eğitimin geliştirilmesi yönündeki araştırmalarla ilgilidir. Yükseköğretim kurumları online bir eğitim kültürüne geçiş konusunda teşvik edilmekte, bu tür bir eğitimin gelecekteki olası sorunları araştırılmaktadır.

5.UZAKTAN EĞİTİM TEKNOLOJİSİNİN ÖĞRENEEN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Bilgisayar ve internet hayatımızın bir parçası olmuştur. Mesleki çalışmalar yapılırken, yeni bir konuda bilgi toplanırken, güncel olaylar takip edilirken v.b. bir çok durumda internet kullanılmaktadır. Günümüzün büyük bir bölümünü başında geçirdiğimiz bilgisayar eşleştirdiğimiz ihtiyaçlarımızın neticesinde vazgeçilmez bir yardımcı halini almaktadır. İhtiyacımızı gideren bu yardımcıdan benzer durumlarda da istifade edebilmenin yollarını aramaktayız. Şüphesiz bu eğilimimiz dünya üzerinde her yerde görülebilen ve oldukça doğal bir davranıştır. Ne var ki ihtiyaçlarımızı gidermede başvurduğumuz bilgisayar ve internet bir süre sonra bağımlılık yaratmaktadır.

İnternet bağımlılığı terimi davranışların çok geniş bir bölümünü temsil eder. Bu alandaki araştırmalar internet bağımlılığını beş farklı tipte tanımlamaktadır. Bunlar (Samson ve Keen, 2005):

1. Net Oyunları: Farklı türdeki internet aktivitelerini kapsar. On-line oyunlar veya çok kullanıcı odalar şeklinde katılım söz konusudur. Bunlardan başka sanal kumarhaneleri ziyaret, açık arttırmalara katılım ve online ticaret olmak üzere değişik tiplere de rastlanmaktadır. Bu kapsamdaki aktiviteler oldukça

pahalı olduğundan çocukların ailelerinin kredi kartları ve internet hesaplarını izinsiz kullandıkları sıkça görülmektedir.

2. Siber İlişki Bağımlılığı: Sohbet odalarındaki ilişkiler aile ve internet dışı arkadaşlıklardan daha çok önem kazanmıştır. Sonuç olarak zamanın büyük bölümü sohbet odalarında yeni tanıdıklarla harcanmaktadır.

3. Bilgi Yükleme: İnternet üzerinden elde edilebilecek bilgi sınırsızdır. Bu nedenle yeni bir bilgi ihtiyacının belirmesi durumunda diğer bilgi edinme yolları dikkate alınmamakta, internet yoluyla bilgi edinme yolu ağırlıklı olarak tercih edilmektedir. Ne var ki bu bilgilerin doğruluğu, bilgiyi sunan kişi ve kuruluşların bilimselliği sınanamamaktadır.

4. Bilgisayar Bağımlılığı: Bilgisayar özellikle çocuklarda bağımlılık yaratmaktadır. İnternet erişiminin olmadığı zamanlarda Sega, Play Station gibi oyunlar oynama eğilimi belirlemektedir.

5. Siber Seksüel Bağımlılık: Pornografi internet üzerinden kolaylıkla edinilebilir. Bu tür bir içerik çocukların gelişimini olumsuz etkileyebilir. Aileler çocuklarının bu sitelere erişimini engellemek için yazılımlar kullanmaktadır.

İnternet bağımlılığının tehlikeli sinyalleri ise şunlardır (Samson ve Keen, 2005);

a. İnternette iken çokça zaman kaybı: Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre toplam internet erişimi 2000 yılında yüzde 66.9 iken bu oran 2001 yılında yüzde 72.3'e çıkmıştır. Ayrıca halkın haftada ortalama 9.8 saatini internette geçirdiği tespit edilmiştir (UCLA, 2001).

b. Uyku için gerekli zamanın internette harcanması,
c. İnternete ulaşamadığında kızgınlık ve heyecanlanma,

d. Günde birkaç defa e-maillerin kontrol edilmesi,
e. Ev ödevleri veya küçük işler için gerekli zamanın internette harcanması,

f. Aile ve arkadaşlardan çok internette zaman harcaması,

g. İnternet için öngörülen limitlere uymama,
h. Etrafta kimse yokken zamanı sinsice ve aldatıcı bir şekilde kullanma,

i. İnternetteki gruplarla yeni ilişki biçimleri edinme,
j. İnternet yoluyla bilgisayara yönelik yeni meslekler edinmeye çalışma,

k. Daha önce hoşlanılan aktivitelere karşı ilgi kaybı,
l. İnternette olunamadığında birden bire farklı bir ruh haline geçme veya depresif davranışlarda bulunma.

Amerika Birleşik Devletleri İş İstatistikleri bürosunun verilerine göre bilgisayar kullanımına bağlı sorunlar iş ile ilgili hastalıkların %64'ünü oluşturmakta ve yıllık 20 milyar \$'lık harcama gerektirmekte ve dolayısıyla önemli işgücü kayıplarına yol açmaktadır (Kültür Koleji, 2005). Aşırı bilgisayar kullanımına bağlı olarak ortaya çıkabilen şikayetler şunlardır;

➤ Tekrarlayıcı harekete bağlı bozukluklar:Elde uyusukluk ve ağrı, başparmak hareketlerinde ve el sıkma gücünde azalma,

➤ Boyun kaslarında ağrı ve tutulma ,

➤ Gözlerde yorulma,

➤ Yeterince uyumamaya bağlı olarak yorgunluk, sinirlilik ve konsantrasyon azalması,

➤ Sosyal İlişkilerde azalma,

➤ Okul başarılarında düşüşler,

Buna karşın bilgisayar kullanımının çocuklar açısından pek çok yararı vardır. Bunlar (Kültür Koleji, 2005);

➤ Çocuklar bilgisayarla bilgi toplarken okuma, yazma, seçme ve sınıflandırma becerilerini sıklıkla kullanırlar.

➤ Bilgisayara karşı ilginin artması teknoloji gelişimine ilgi artışı anlamına gelmektedir. Bu işe çocukların teknolojik gelişmelere karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayarak, gelecek yaşamları için önemli fırsatlar sunacaktır.

➤ Bilgisayar çocukların yaratıcı düşünme, problem çözme ve neden-sonuç ilişkilerini çözümleme becerileri açısından oldukça önemlidir.

➤ Bilgisayar motor gelişim, konuşma ve duyma gelişimi konusunda sorunlu çocuklar için oldukça yararlı görülmektedir.

Görüldüğü gibi internetin doğru amaçlar için kullanılması oldukça önemli olmasına karşın, yetişkinler ve hatta resmi kurumlar yoluyla denetlenmediğinde ciddi sıkıntılara yol açması muhtemeldir. Burada cevaplanması gereken sorular internetin kimler tarafından hangi amaçla ve ne sıklıkla kullanıldığıdır. Çünkü gelecekteki internet kullanma durumu günümüz internet kullanıcılarının tutumları ile yakından ilişkilidir. Şayet bu sorular cevaplanırsa yönetim ve denetim o ölçüde mümkün olabilecektir.

İnternet kullanımı ile ilgili dünya üzerinde pek çok kurum araştırma yapmaktadır. Bu kurumlardan biri de Amerika'daki UCLA(University of California, Los Angeles) tarafından 50 bölgede 2006 ev halkı örnekleminde gerçekleştirilen çalışmadır. Araştırmanın dikkate çeken bulguları şunlardır (UCLA, 2001);

➤ İnternet kullanıcısı bayan oranı yüzde 70.7, bay oranı yüzde 74.3'tür. Cinsiyet anlamında belirgin bir farklılaşma yoktur.

➤ İnternete en çok ilgi duyan kesim 16-18 yaş arasındaki gençlerdir. Yaş ilerledikçe bu oran düşmektedir.

➤ Eğitim düzeyi bakımından en çok internet kullananlar yükseköğretim kurumlarının mezunlarıdır (yüzde 88.88). Eğitim düzeyi arttıkça internet kullanımı da artmaktadır.

➤ İnternet kullanıcıları bilgisayarın dışında en çok televizyon ve VCD'yi kullanmaktadır.

➤ İnternet erişiminde yüzde 88.1 ile modemler ilk sırayı almaktadır.

- İnternet erişemeyenlerin erişememe nedenleri bakımından yüzde 25.5 ile bilgisayarlarının olmaması ilk sırayı almaktadır.
- İnternet kullanıcıları internette olmadıklarında yüzde 16.8 ile televizyon izlemektedirler. Bu oran seçenekler içinde en yüksek orandır. Bu cevapta bilgisayar ve televizyon benzerliğinin etkisi var mıdır?
- İnternet önemli bir bilgi kaynağı mıdır? Sorusuna yüzde 30.8 ile kısmen, yüzde 29.2 ile son derece cevabı verilmiştir.
- Seksüel içerikli yayınlara sırasıyla en çok filmlerden, televizyondan ve bilgisayardan ulaşılmaktadır.
- E-mail yüzde 56.4 oranında diğer kişilerle iletişim kurmaya yardımcı olarak görülmektedir.
- En yüksek 16-18 yaş arasında iletişim esnasında bir çok takma ad (Nick Name) kullanılmaktadır.
- Çocuklar en çok internet yoluyla uygunsuz materyallere ulaşmaktadırlar
- Online iken risk altında mısınız? Sorusuna yüzde 58.4 ile “kesinlikle evet” cevabı verilmiştir. Kullanıcıların internete karşı güvenleri yoktur.
- Bir yıldan az süredir internet kullananların yüzde 89’u, beş yıldan fazla internet kullanıcısı olanların yüzde 83.8’i aileleriyle birlikte vakit geçirmektedir. İnternet aile ile geçirilen zamanı azaltmaktadır.
- İnternet en çok hangi davranışınızı değiştirdi? Sorusuna “arkadaşlarla geçirilen süreyi” cevabı verilmiştir. Buna göre internet sosyalleşmeyi engellemektedir.
- Çocuklar sırasıyla en çok evde ve okulda internete erişmektedir.
- Yetişkinlerin çok büyük bir bölümü çocukları internette iken onları kontrol etme gereği hissetmektedirler. Veliler çocuklarının internette iken korumasız olduklarını düşünmektedirler.
- İnternet dünyayı nasıl etkilemektedir? Sorusuna internet kullanıcıları yüzde 62 ile “iyi”, internet kullanıcısı olmayanlar yüzde 50.7 ile “iyi” cevabını vermişlerdir.

Görüldüğü gibi internet henüz eğitim ve bilgi yönüyle ön plana çıkamamıştır. Kullanıcıların büyük bölümü iletişim, işitsel ve görsel materyal temini, merak v.b. nedenlerle interneti kullanmaktadır. Bu sonuçlarda henüz yaygın bir online eğitimin olmaması bir etken olabilir.

İnternet ve bilgisayarın eğitimde kullanılabilirliği günümüzdeki araştırmaların önemli bir bölümün teşkil etmektedir. Bu araştırmalardan Kıyıcı ve Yumuşak (2005) bilgisayar destekli eğitimin geleneksel eğitime oranla öğrenci başarısını arttırmada daha etkili olduğunu saptamışlardır. Atıcı (2004) sanal öğrenme çevrelerindeki iletişim boyutlarının (Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci) önemine vurgu yaparak, sanal öğrenmenin öğrencilerin istenenden ve belirlenenden daha fazla ve farklı yönlerini geliştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Özmen (2005) eğitimde sanal sınıf uygulamasının öğrencilerin dönem boyunca dersten kopmamalarını sağladığına, buna

karşın uygulamaların çokça zaman almasına dikkat çekmiştir. Daugherty & Funke (1998), Hitz(1994) ve Jonassen (1999)’in yaptıkları araştırmalara göre karmaşık problemleri çözmede ve öğrenme sonuçlarını kavramada sanal öğrenme daha etkilidir(Suanpang, Petocz ve Kalceff, 2004). Sanal eğitim ile ilgili 1995-2003 yılları arasında yapılan araştırmalardan elde edilen bulgulara göre teknoloji temelli eğitim ile geleneksel eğitim metodlarının öğrenme sonuçları arasında bir farklılık bulunamamıştır (Suanpang, Petocz ve Kalceff, 2004).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz toplumlarının başlıca sorunlarından biri günün şartlarına göre düzenlenebilen nitelikli bir eğitim sisteminin oluşturulmamasıdır. Teknolojik yenilikler eğitim sistemlerimizden mezun bireylerin becerilerini hızla eskitmekte, rekabet gücünü sınırlamaktadır. İşgücüne katılmış veya katılma arzusunda olan bireylerin istihdam sürekliliğini sağlamak için bilgilerini sürekli güncel kılmak gerekmektedir. Gelişmiş ülkeler bu sorunlarla başa çıkabilmek için zaman ve yaş sınırlaması olmayan esnek eğitim sistemleri üzerinde çalışmaktadırlar. Bu sistemlerden biride uzaktan eğitimidir.

Uzaktan eğitimin öğrenme için herhangi bir zaman sınırlaması gerektirmemesi, bireyin bulunduğu ortamda öğrenmesini sağlaması bu öğrenme biçimine olan talebi arttırmaktadır. Ne var ki bu öğrenme ortamları henüz yüklenilen misyonu karşılamaktan uzaktır. Teknolojik bir takım gereklerden çok bu platformlarda öğrenenin sosyal ve psikolojik durumu daha çok merak edilmektedir. Bu boyuttaki araştırma bulgularının iyimser bir tablo sunmadığı açıktır.

Uzaktan eğitim teknolojisi (Bilgisayar ve internet) özellikle çocuklar için güvenli değildir. Çeşitli ticari kuruluşlar ve bireysel eğilimler küçük yaşlardaki çocukların yetişkin denetimi olmadan bu ortamlarda bulunmalarını bir fırsat olarak algılayarak bu teknolojiyi kötüye kullanmaktadırlar.

Ayrıca bilgisayar ve internet bağımlılık yaratmakta, sosyal becerileri köreltmekte, çocuklarda bir takım istenmeyen davranışların gelişmesine imkan tanımaktadır.

Bütün bu bilgiler ışığında şu önerilerde bulunulabilir.

- İnternet temelli eğitim uygulamaları anlamında standartlar henüz oluşturulamamıştır. Bu standartların neler olması gerektiği konusunda araştırma ihtiyacı vardır.
- Yapılacak araştırmaların sadece öğrenen başarısı boyutuyla sınırlı kalmayıp, öğrenen sağlığı, yönetsel boyut, finansman ve öğretmen nitelikleri gibi çoklu açılardan ele alınması gerekmektedir.

➤ Ülkemizde teknoloji okuryazarı birey yetiştirme anlamındaki çalışmalar yetersizdir. Özellikle kamu destekli cesaretlendirici politikalara ihtiyaç vardır.

➤ İnternet ve bilgisayarın eğitimde kullanılması sadece eğitimle ilgili bir konu değildir. Fizyolojik, sosyolojik, stratejik açılarından bu yeni eğilim sorgulanmalıdır.

7. KAYNAKLAR

1. Atıcı, B. (2004). Sosyal Bilgi İnşasına Dayalı Sanal Öğrenme Çevrelerinin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi. **Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Elazığ.**
2. Dumort, A. (2003). **New Technology and Distance Education in European Union.** www.rcf.usc.edu/~ics/ed/ICS99.doc (Ocak 2004'te alınmıştır).
3. European Union, (2000). **Minerva Guidelines 2000.** <http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/minerva> (Ocak 2004'te alınmıştır).
4. Kıyıcı, G. ve Yumuşak, A. (2005). **Fen Bilgisi Laboratuvarı Dersinde Bilgisayar Destekli Etkinliklerin Öğrenci Kazanımları Üzerine Etkisi:Asit-Baz Kavramları ve Titrasyon Örneği** <http://www.tojet.net/volumes/v4i4.pdf> (Haziran 2006'da alınmıştır).
5. Kültür Koleji, (2005). **Bilgisayar Sağlığımıza Zararlı mı?** <http://www.kultur.k12.tr/kkbin/ilk/bolumler/bilgisayar/pc/zarar.asp> (Ocak 2006'da alınmıştır).
6. Morris, D., Naughton, J. (1999). **The Future's Digital, Isn't It? Some Experience and Forecasts Based On The Open University's Technology Foundation Course.** <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/home> (Nisan 2005'te alınmıştır).
7. Özmen, Ş. (2005). **Eğitimde Sanal Sınıf Uygulamaları ve Sonuçları.** <http://suleozmen.mar>
8. Paulsen, M. (2003). **Online Education, Teaching and Learning.** <http://www.studymentor.com/studymentor/PartOne.pdf> (Nisan 2005'te alınmıştır).
9. Robinson, D., Ikeda, T. (2002). **Is On-Line Education The Future For Universities?** <http://www.cshe.nagoya-u.ac.jp/publications/journal/No2/09.pdf> (Eylül 2004'te alınmıştır).
10. Samson, J., Keen, B. (2005). **Internet Addiction.** <http://www.notmykid.org/ParentArticles/internet/> (Ocak 2006'da alınmıştır).
11. Suanpang, P., Petocz, P., Kalceff, W. (2004). **Student Attitudes to Learning Business Statistics : Comparison of Online and Traditional Methods.** <http://www.ifets.info> (Nisan 2005'te alınmıştır).
12. Ulusal Ajans, (2001). **Eğitim Sistemlerinin Gelecekteki Somut Hedefleri.** http://www.ua.gov.tr/leonardo/docs/tur/22-komisyon_raporu-59.doc (Mayıs 2005'te alınmıştır).
13. UCLA, (2001). **Surveying The Digital Future.** <http://ccp.ucla.edu/pdf/UCLA-Internet-Report-2001.pdf> (Mayıs 2005'te alınmıştır).
14. Vesel, V. (2005). **Virtual Learning Environment in the Age of Global Infonetworks.** <http://www.ercim.org/publication/ws-proceedings/DELOS9/Pap8.pdf> (Mayıs 2005'te alınmıştır).